

II

Pappa Hermann

Att inte låta något förgås och att med alla medel förhindra inköp av konstgödsel var två handlingsprinciper som förenades i en av Pappa Hermanns mest ihärdiga verksamhet: det dagliga bidraget på loftet. Ja, på tal om loft, så var det nog så att om hans ihärdiga dagliga rutin kommit ut på byn, så hade nog föreställningen om Pappa Hermanns mentala tillstånd av att ha tomtar på loftet blivit allt säkrare.

Slita byxor

Strålunds hade visserligen kvar ett dussin Algots jeans till var och en i familjen som beställts via Såningsmannen 1961. Moderna-Svenne hade dessutom sina Lee som han vårdade ömt. Men man slet knappast på dem i onödan. Helgkläderna sköttes så att ingen mansperson familjen hade dem uppdragna vid mat- eller radiobordet utan man satt under helgerna barbacka så att säga.

- Inget är så fult som slitna herrbakar, brukade mor Märta säga när det kom på tal.

Det gjorde det sällan. Man pratade mest om Stor-Elsas Benny och andra beryktade kändisar på byn. Nu var det så att begreppet kändis var avsevärt smalare hos familjen Strålund än annorstädes i vårt långa land. Om vanliga kändisar som Lill-Babs, Laleh eller Thomas Quick talades det alltsomoftast inte alls vid middagsbordet. Däremot som sagt en hel del om raggarnas raggare, Stor-Elsas Benny.

- Undre just vad han ska hitta på nu rå.

- Ja, hä ä väl de gamla vanliga, svarade Hermann, exakt så som han brukade.

- Jo, hä blir väl det gamla vanliga, tillade Moderna Svenne, reste sig från matbordet, drog upp byxorna och gick ut för att varva upp Gammelforden. Så som han brukade ibland för att hålla batteriet igång.

Därefter följde den invanda rutinen med pinkmatrisen. Trots sin modernitet i form av en egen ägandes bandspelare av märket Philips med 3 tums band på översidan tillika med radio och med Lee jeans var Moderna Svenne så påverkad av faderns motvilja mot konstgödsel och de inarbetade rutinerna kring detta att även han inrättat sig efter ett noga uttänkt schema. Detta benämner vi enklast Anpassning till pinkmatrisen.

Vi bör också tillägga att Moderna Svenne också sett till att införskaffa en gräsklippare med gummerade hjul, då han i ett ögonblick av föräldratrots, om än i de sena tonåren, gömt undan den gamla klipparen med kraftiga järnskodda handtag och med blytung a gjutjärnshjul. Denna gräsklippare var inte bara tung och otymplig, utan främsta och egentliga anledningen till undangömmandet var en ilsket ömmande tå på Moderna Svennes högra fot. Den ömmande tån var resultatet av ett felsteg i samband med en gräsklippning något år tidigare. Vid detta tillfälle hade Moderna Svenne blivit i sanning skogstokig och på grund av den trilskande klipparens "elaka" angrepp på hans högra stortå blev denna modell av 1910 års modell iväghivad 75 meter in i skogen åtföljd av följande ramsa:

- Ditt förbaskade jävelskap till helevetesskitmaskin. Nu ska du äntligen väck ditt jävla gräsklipparskrälle!

III

Vad Stor-Elsas Benny hade för sig denna stekheta sommarfredag var givetvis familjen Strålund fullständigt okunniga om. Men de hade ändå fullständigt rätt i sina förmodanden. Precis som i sin ungdom för ett antal decennier sedan trädde nu denna bygdens son ut från COOP i Ljusdal med några med 3,5 % Norrlands guld. Nåja, ska vi vara alldeles uppriktiga så hade hans ölkonsumtion nu faktiskt avtagit högst avsevärt och i stället för fyra sådana flak lyfte han denna dag endast tre sådana, dock tillsammans med en sexpack Cider, in i bagageutrymmet på sin Chevrolet Impala av 1960 års modell.

Benny var ståndsmässigt klädd i något slokande svart cowboy-hatt inköpt på marknaden i Askersund för ett stort antal år sedan för 49:75, tillräckligt långt tillbaka i tiden för att det på sagda hatt idag återfanns en hel del mindre tilltalande fläckar av allehanda slag tillsammans med "heliga" namnteckningar i krita av före detta så kallade flickbekanta, som Gun-Britt, Ingalill och Asta. Dock inga namn av typen Cissi eller Emilie. Faktiskt inga andra namn. I den ståndsmässiga klädseln ingick givetvis också en halskedja i nysilver med ett någorlunda tillyxat kors, tillverkat av klensmeden i Arbrå, som i sämre dagsljus kunde misstas för en lite mer brunaktig symbol.

- För helvete! Jag ä föll inte nån nazist heller! Brukade Benny säga med betoning på första stavelsen i ordet "nazist", en stavelse som dessutom uttalades med ett långt -a enligt det idiom som gäller i denna del i gränstrakterna till Sveriges glesbygd.

Det i övrigt mest iögonfallande med Stor-Elsas Benny var annars den uppknäppta skjortan, vars knappar rykt för länge sedan till följd av tilltagande bukomfång. För att göra bilden av honom fullständigt klar var nederdelen av Benny beklädd med ett par jeans av 80-talsmodell,

vilka sällan varit av under det senaste decenniet. Däremot givetvis nedhasade vid de tillfällen då naturbehoven pockade på. Hans kängor, inköpta eller eventuellt stulna någon gång i början av 70-talet, var givetvis väl ingångna.

Gestalten var i övrigt i sådant skick att tiggaren utanför ICA inte ens upphov det minsta lilla "Hejhej".

I likhet med andra sådana existenser bar Stor-Elsas Benny en gles mustasch och ett yvigt skägg som hängde och slängde i takt med de spottloskor som lyckades flyga förbi det för att så småningom landa på den heta asfalten på parkeringen där de frasande strax förintades i det enda moln som kunda skådas denna kvalmiga sommarfredag.

Efter att stönande ha trängt in sin ej längre ungdomligt viga kropp i förarsätet på Impalan körde Benny i hög fart ut från parkeringen till tonerna av King Creole från den idag mindre imponerande men ändå funktionella ljudanläggning som väl fortfarande var det mest värdefulla i skorven. Varför ålderstigna Chevrolet Impala liksom andra amerikanare gärna släpar i asfalten ska vi inte gå in på till följd av de stora svårigheter för författaren att sätta sig in i ämnet, dvs hur det kan komma sig att stötdämpare av önskat märke är så svåra att skaffa sig och byta ut, samt varför individer som Stor-Elsas Benny dessutom har så svårt att finansiera något sådant.

IV

Samtidigt om vi så återvänder till den i socioekonomiskt avseende liknande orten Töreboda, så hade nu vår kära hjälte, Mårten Bäck, hunnit en liten bit på vägen mot därvarande polisstation. Han stannade vid den oansenliga skylt som signalerade närvaron av lagens långa arm, klev ur och efter att nogsamt ha låst bilen gick han fram till dörren för att öppna. Dock var den vid denna tid på dagen låst och en liten gulnad lapp informerade om de öppettider som gällde: 10-11 och 15:30-16.

- Jaha, tänkte Mårten och överlade med sig själv hur han skulle tillbringa de närmaste 50 minuterna.

Men som vi vet har Bäck sällan någon större svårighet vid dylika situationer att få tiden att gå, nämligen att ta sig till första bästa konditori eller i all stillhet slufsa på någon chokladkaka.

- Ursäkta, kan min herre säga mig var jag kan hitta ett kafe eller konditori? frågade han en äldre Törebodabo med käpp.

- Hursa? svarade den gamle mannen.

- Jo, jag är ny här och behöver komma till ett kondis.
- Har ni dålig kondition? Det är du la inte ensam om.
- Nej, men jag skulle vilja komma till ett kafe.
- På det viset, men varför sa du inte det på en gång. Det ligger ju bakom det där stora huset.
- OK, tack ska ni ha.

Bäck rundade kvarteret och fann sig snart vid disken till Ellas Bullar & Kakor.

- Härligt, tänkte Mårten.

Den rundhyllta Ella trädde själv in i lokalen strax efter att dörrpinglan underrättat om ankomsten av vår uppsaliensiske hjälte.

- Nåå, vad önskas?
- Jo, en kopp kaffe med praliner.
- Kaffe går bra, men det andra har vi inte.
- Jo, ni har väl praliner!
- Nej, det har vi då aldri haft.
- Men, ursäkta min dam, det står ju på lappen där "Praliner. 9:90 per hekto"
- Jaså, praliner. Jag tyckte ni sa bralliner.
- Jaha.
- Jag kommer strax med kaffet. Vill ni sitta inne eller?
- Nä, jag är polis själv, så jag är liksom på andra sidan, försökte Bäck skoja till det.
- Att ni är på andra sidan om disken behöver ni inte upplysa mig om och om ni är polis, så syns det rakt inte.
- Nej, jag är civilklädd.
- Jo, det behöver ni inte heller berätta, svarade expediten och mönstrade honom uppifrån och ner med ett misstroget uttryck. Det blir 39:50. Betalar ni kontant?

Mårten Bäck kom nu på att han glömt ta emot växelpengarna vid besöket i COOP nyss och avgav ett tyst "Fan också!"

- Ursäkta?
- Nej, det var inget, skyndade sig Mårten nu att tillägga för att inte ställa till fler missförstånd och letade fram en skrynklig femtilapp ur innerfickan på lamullsrocken.

Han märkte nu att den tidigare inköpa Marabou Helnöt hade börjat mjukna, ja inte bara det: den var redan så smått stadd i nästan smält tillstånd trots att det på sin höjd bara gått någon halvtimma sedan den inhandlats. På något sätt lyckades ändå Mårten få upp chokladkakan ur sin lammullsöverrock utan att fläcka densamma på utsidan och satte sig ner vid ett litet vinglande bord med glasskiva på en likaledes tämligen ostadig trädgårdsstol, ett möblemang

som tydligen skulle få Ellas Bullar & Kakor att framstå som någonting liknande gångna tiders konditorier.

Mårten Bäck ansträngde sig till det yttersta för att slicka i sig hela sin Marabou Helnöt och det visade sig att den var trots allt smakade lika gott för det.

- Det här med chokladens konsistens är något väldigt överdrivet, tänkte han och sträckte sig efter den första pralinen.

Strax kom Ella in med kaffet.

- Jaha, ni är alltså polis. Kriminalare kanske? frågade Ella lite inställsamt men med en viss misstro när hon höll upp kaffet. Ska det vara kaffebrädd eller är det ok med mjölk?

- På den första frågan svarar jag ja och på den andra "kaffebrädd", returnerade Bäck på sitt karakteristiska vis.

- Det har vi inte, men vispbrädd eller mjölk. Brädden har kanske skinnat te sig, tyvärr.

- OK, jag tar mjölk i så fall.

- Bra, då är vi överens om det.

Den här konversationen gjorde Bäck lite förundrad. Expediterna i Uppsala kom aldrig med så många kommentarer. Uppenbarligen var Ella pratsugen. Kanske på gränsen till sällskapssjuk.

- Kanske inte helt omöjlig om jag blir kvar här några dagar, tänkte Bäck och granskade hennes ändalykt.